

Nr 106.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avsättande av medel från försäkringsinspektionens fond för upprättande vid Stockholms högskola av en professur i försäkringsrätt; given Stockholms slott den 9 mars 1951.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

John Ericsson.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Svenska försäkringsbolags riksförbund har föreslagit, att en professur i försäkringsrätt inrättas vid Stockholms högskola. Kostnaderna för professuren skulle i första hand bestridas av avkastningen från två för ändamålet bildade fonder om sammanlagt 950 000 kronor. Den ena fonden skulle stå under statskontorets förvaltning och bildas genom överföring av 650 000 kronor från försäkringsinspektionens fond. Den andra fonden, om 300 000 kronor, skulle bildas och förvaltas av förbundet. Därest avkastningen av de båda fonderna framdeles icke skulle förslå att bestrida kostnaderna för professuren, skall förbundet äga disponera erforderligt belopp av det hos förbundet avsatta kapitalet, såvida icke försäkringsbolagen föredraga att tillskjuta ytterligare fondmedel eller på annat sätt fylla bristen. Föredragande departementschefen tillstyrker förbundets framställning om professurens inrättande och finansiering. Härvid förutsättes att statsverket icke under några förhållanden skall utan särskilt åtagande behöva vidkännas några utgifter i anledning av professuren. I propositionen äskas medgivande av riksdagen till den föreslagna överföringen av medel från försäkringsinspektionens fond.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1951.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, ANDERSSON, LINGMAN.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och finansdepartementen samt t. f. chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Quensel, fråga om *av-sättande av medel från försäkringsinspektionens fond för upprättande vid Stockholms högskola av en professur i försäkringsrätt* samt anför därvid följande.

Jämlikt 292 § lagen den 17 juni 1948 om försäkringsrörelse och 26 § lagen den 9 juni 1950 om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket skall försäkringsanstalt, på vilken någon av nyssnämnda lagar är tillämplig, årligen erlagga bidrag till bestridande av kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet. Bidraget må bestämmas högst till en femtedels procent av anstaltens hela inkomst av avgifter för nästföregående räkenskapsår för försäkringar, som tillhöra anstaltens rörelse här i riket, samt skall utgöra lägst 100 kronor. I huvudsak samma bestämmelser funnos i tidigare gällande lagar på området. Bidragets storlek har varierat under årens lopp. För närvarande är bidraget bestämt till fyra tiondels promille av anstaltens nyssnämnda avgiftsinkomst, lägst 100 kronor. De inflytande bidragen tillgodoföras numera försäkringsinspektionens fond, från vilken utgifterna för inspektionen bestridas. Den 30 juni 1950 utgjorde fondens behållning 708 139 kronor 73 öre.

Med bifall till en av Kungl. Maj:t avlåten proposition medgav 1925 års riksdag (prop. nr 132; r. skr. nr 275), att av reservationerna å dåvarande anslaget till uppehållande av försäkringsinspektionens verksamhet — vilka reservationer uppkommit genom att försäkringsanstaltens bidrag överstigit utgifterna för inspektionen — ett belopp av 350 000 kronor finge avsättas till en fond, vars avkastning skulle användas till att upprätta och underhålla en professur vid Stockholms högskola med undervisningsområde i huvudsak omfattande försäkringsmatematik och matematisk statistik. Genom beslut den 28 januari 1927 meddelade Kungl. Maj:t närmare föreskrifter om fonden och förordnade, att denna skulle förvaltas av statskon-

toret under benämningen »Fonden för en professur i försäkringsmatematik och matematisk statistik vid Stockholms högskola» samt att fondens avkastning skulle användas till avlöning åt professurens innehavare m. m.

Framställning från Svenska försäkringsbolags riksförbund.

I skrivelse den 15 januari 1951 har *Svenska försäkringsbolags riksförbund* föreslagit, att en professur i försäkringsrätt inrättas vid Stockholms högskola. I anslutning härtill har förbundet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens medgivande, att av behållningen i försäkringsinspektionens fond ett belopp av 650 000 kronor må avsättas till en fond, vars avkastning tillsammans med avkastningen å en av förbundet för ändamålet bildad särskild fond skall användas till professurens upprättande och underhåll.

Förbundet framhåller i skrivelsen, att inom försäkringsväsendet undersökningar gjorts rörande behovet av och möjligheterna för ökat stöd åt forskning inom olika områden av betydelse för försäkringsverksamheten. Såsom resultat härav ha särskilda institutioner upprättats för befordrande av forskning inom företagsekonomi, teknik och statistik samt medicin. Beträffande forskningen på det försäkringsjuridiska området har en kommitté under ordförandeskap av f. d. justitierådet Rudolf Eklund verkställt en utredning, som utmynnat i förslag till åtgärder för inrättande av den av förbundet nu föreslagna professuren. Till motivering av sitt förslag har kommittén anfört bl. a. följande.

Någon akademisk lärostol med särskilt syfte att tillgodose försäkringsjuridisk forskning finnes för närvarande icke i vårt land. Undervisning i försäkringsavtalsrätt och försäkringsassociationsrätt lämnas inom civilrätten. Under de förvaltningsrättsliga studierna torde socialförsäkringen i någon mån uppmärksammas. De ordinarie lärarna i civilrätt och förvaltningsrätt ha emellertid ett så vidsträckt ämnesområde, att mera omfattande forskning inom försäkringsrätten från deras sida näppeligen kan påräknas.

Vid de juridiska fakulteterna finnas ett fåtal docentstipendiater, vilkas forskning givetvis i något fall kan komma att inriktas på försäkringsrätten. Detsamma gäller doktoranderna, för vilka på senaste tid särskilda statsstipendier på omkring 5 000 kronor i begränsat antal inrättats. Så länge specimination inom försäkringsrätten icke giver vare sig ökade befordringsmöjligheter eller utsikt till stipendietillägg, måste man dock räkna med att en sådan forskningsinriktning kommer att höra till sällsyntheterna.

Den juridiska forskningens nödläge inses numera allmänt. Den år 1949 tillkallade juristutbildningskommittén har i särskilt betänkande (SOU 1949: 52) föreslagit, att ett rättsvetenskapligt forskningsråd inrättas med uppgift att mera aktivt understödja juridisk forskning. I betänkandet har bl. a. särskilt redovisats önskemålet om ökad forskning inom det försäkringsrättsliga området. Betänkandet har ännu icke föranlett proposition och man måste allvarligt befara, att saken med hänsyn till det statsfinansiella läget skjutes på framtiden eller att det årliga bidraget i varje fall till en början blir av mycket blygsamma proportioner. Även om forskningsrådet inrättas, torde medlen icke vara tillräckliga för ett mera permanent understöd åt försäkringsjuridisk forskning.

Av de nordiska länderna har Norge hunnit längst i tillgodoseende av den försäkringsjuridiska forskningen, i det att en professur i försäkringsrätt inrättats vid Oslo universitet år 1930.

Fördelarna av att inrätta en professur i försäkringsrätt synas uppenbara. Det torde vara en gammal erfarenhet, att forskningen inom visst område knappast kan mera verksamt stimuleras än genom tillskapandet av en ny lärostol. Det nya ämnet får så att säga självmedvetande och nya skaror av forskare bringas att intressera sig för detsamma. Enbart från rättsvetenskapens område kunna flera exempel anföras på en dylik beräkning. I syfte att stimulera vidgad forskningsverksamhet inom finansrätt och internationell rätt ha sålunda beslut fattats om inrättandet av särskilda professurer i dessa ämnen. De krav på ökad uppmärksamhet för bl. a. socialrätt och arbetsrätt, som från skilda håll framställts, ha ock utmynnat i förslag om inrättande av speciella lärostolar. Genom en professur gives vidare möjlighet till den kontinuerliga överblick över forskningsområdet, som torde vara förutsättningen för fruktbringande vetenskapligt arbete. För försäkringsbolagens del skulle dessutom den fördelen uppnås, att man finge tillgång till en erkänd expert på försäkringsrättsliga frågor, vars uttalande måste väga tungt i all saklig debatt.

Försäkringsavtalsrätt och försäkringsassociationsrätt torde bilda kärnpunkten i den forskning, som försäkringsbolagen kunna ha intresse att understödja. Det synes sålunda självfallet, att dessa båda ämnen böra ingå i en blivande försäkringsrättsprofessurs ämnesområde. Härjämte torde det vara önskvärt, att skadeståndsrätten uttryckligen nämnes bland de ämnesområden, inom vilka innehavaren av försäkringsprofessuren bör ha dokumenterat särskild skicklighet. Sambandet mellan skadeståndsrätt och försäkring har nämligen för varje år blivit alltmera markerat. Det torde kunna påstås, att en intensifierad vetenskaplig bearbetning av gällande skadeståndsrätt skulle för både försäkringsbolagen, allmänheten och samhället medföra särskilt stora besparingar i tid, arbete och pengar.

En professur i försäkringsrätt med ämnesområdet särskilt anknutet till försäkringsavtalsrätt, försäkringsassociationsrätt och skadeståndsrätt skulle kunna på ett naturligt sätt inpassas i nuvarande civilrättsundervisning. På professurens innehavare skulle då ankomma att hålla föreläsningar och seminarier samt att examinera i dessa ämnesdelar. Vid den reformering av juris kandidatexamen, som f. n. utredes av juristutbildningskommittén, har kravet på en fördjupning av studierna i valfria ämnesdelar vunnit starkt förfäste. Försäkringsrätten skulle kunna bilda ett utomordentligt lämpligt område för fördjupning.

Såsom ett viktigt önskemål för en blivande professur i försäkringsrätt måste uppställas, att kontakten med den praktiska försäkringsjuridiken hålles levande. Redan av denna anledning torde det vara lämpligt att förlägga professuren till Stockholm, där flertalet av landets försäkringsjurister har sin verksamhet och där även centralt arkivmaterial finnes lätt tillgängligt för forskningen. Närmast står då valet mellan handelshögskolan i Stockholm och Stockholms högskola. Då emellertid vid handelshögskolan rättsvetenskapen har ett förhållandevis litet utrymme på undervisningsschemat och några doktorandstudier i rättsvetenskap åtminstone icke hitills där bedrivs, förefalla avgörande skäl tala för att förlägga professuren till Stockholms högskola. Därigenom torde på bästa sätt kunna sörjas för en tillfredsställande återväxt inom den försäkringsrättsliga forskningen.

Ett viktigt önskemål är vidare, att professurens blivande innehavare står rättsligt och ekonomiskt obunden av försäkringsbolagen. Vid tillkomsten av professuren i försäkringsmatematik beaktades denna synpunkt på så

sätt, att vid professurens tillsättande skulle gälla de för statsuniversiteten fastställda normerna och att till statskontoret överlämnades ett kapitalbelopp, vars avkastning helt förslog till professurens avlönande.

För egen del instämmer Svenska försäkringsbolags riksförbund i allt väsentligt i de synpunkter, som framförts av kommittén. Enligt förbundets mening skulle det uppenbarligen vara av stort värde både för försäkringsverksamheten och det allmänna, om en professur i försäkringsrätt i huvudsaklig överensstämmelse med kommitténs förslag kunde komma till stånd. Förbundet har därför undersökt möjligheterna att realisera förslaget. Då statsmakterna i nuvarande statsfinansiella läge icke kunna väntas ikläda sig några ekonomiska förpliktelser för en sådan professur, har förbundet inriktat sig på att inom försäkringsväsendets egen ram söka anskaffa ett för professurens inrättande erforderligt kapitalbelopp. Detta belopp har förbundet uppskattat till ca 950 000 kronor. Hänsyn har härvid tagits till såväl avlönings- som pensionskostnader (tjänstepensionsförsäkring). I första hand har förbundet utgått ifrån att — i likhet med vad som skedde vid inrättandet av professuren i försäkringsmatematik — av de medel, som uppsamlats genom bolagens avgifter till försäkringsinspektionen, skulle få tagas i anspråk den del, som ej erfordras för inspektionens räkning. Av behållningen i försäkringsinspektionens fond kan enligt förbundets mening åtminstone ett belopp av 650 000 kronor utan olägenhet för försäkringsinspektionen friställas och i stället överlämnas till statskontoret att förvaltas som en särskild fond, vars avkastning skulle komma den nya professuren i försäkringsrätt till godo. För professurens inrättande skulle då ytterligare erfordras ett belopp av ca 300 000 kronor.

För att erhålla den erforderliga medverkan från försäkringsbolagens sida har förbundet hänvänt sig till samtliga de försäkringsanstalter, som stå upptagna på en av försäkringsinspektionen upprättad debiteringslängd för uttagande av avgifter till inspektionen för budgetåret 1950/51, och hemställt, att anstalterna måtte dels medgiva den förut angivna dispositionen av 650 000 kronor ur försäkringsinspektionens fond, dels ställa ett för varje bolag avpassat belopp, jämte andra bidrag uppgående till 300 000 kronor, till förbundets förfogande. Sistnämnda belopp skulle förvaltas som en särskild fond, vars avkastning tillsammans med avkastningen å den av statskontoret förvaltade fonden skulle användas till att bestrida kostnaderna för professuren. Samtidigt har förbundet föreslagit bolagen att, därest avkastningen av fonderna framdeles visar sig ej förslå för det avsedda ändamålet, förbundet skall äga disponera erforderligt belopp av det hos förbundet avsatta kapitalet, såvida icke bolagen efter hänvändelse från förbundet skulle föredraga att tillskjuta ytterligare fondmedel eller på annat sätt fylla bristen. Dessutom har förbundet begärt bemyndigande att till statsverket överlämna tillgängliga medel ur båda fonderna, därest statsmakterna framdeles skulle vilja åtaga sig ansvaret för de med ifrågavarande professur förenade kostnaderna. Vidare har förutsatts, att om professuren av en eller annan anledning skulle indragas, de 650 000 kronorna skola återgå till försäkringsinspektio-

nens fond och de 300 000 kronorna eller vad därav kan återstå till bolagen. Enligt vad förbundet meddelat i skrivelse den 31 januari 1951 ha samtliga nu existerande försäkringsbolag, vilka äro skyldiga att erlägga bidrag till försäkringsinspektionen, bifallit förbundets förslag i fråga om dispositionen av de 650 000 kronorna från försäkringsinspektionens fond. Beträffande bidragen till fonden å 300 000 kronor och dispositionen av denna fond ha enligt förbundets skrivelse svar ännu icke inkommit från samtliga tillskrivna bolag. En del av de bolag, som svarat, har vidare icke velat tillskjuta erforderliga belopp. Med hänsyn härtill har, enligt vad förbundet uppgiver, förbundets egen fond hittills stannat vid 258 000 kronor. Förbundet fortsätter emellertid ansträngningarna att uppnå det avsedda fondbeloppet och förklarar sig ha goda förhoppningar att lyckas.

Yttranden.

Över framställningen från Svenska försäkringsbolags riksförbund ha yttranden infordrats från statskontoret, försäkringsinspektionen och kanslern för rikets universitet. Vid universitetskanslerns utlåtande äro fogade yttranden i ämnet från juridiska fakulteterna vid Uppsala och Lunds universitet, stats- och rättsvetenskapliga avdelningen vid Stockholms högskola, högskolans lärarråd samt högskolans styrelse.

Statskontoret uttalar, att behovet av den föreslagna professuren undandraget sig ämbetsverkets säkra bedömande. Förslaget rörande professurens finansiering anser sig statskontoret icke kunna tillstyrka. Ämbetsverket föreslår i stället, att förslagsvis 500 000 kronor av försäkringsinspektionens fond snarast överföras till fonden för professuren i försäkringsmatematik och matematisk statistik vid Stockholms högskola. Såsom motivering härför anför statskontoret i huvudsak följande.

Avkastningen av 950 000 kronor måste visserligen för närvarande anses täcka kostnaderna för den föreslagna professuren i försäkringsrätt. Där emot torde fondkapitalet knappast ge utrymme för möjliga lönestegringar. Härtill kommer att den årliga besparingen å de för finansieringen av försäkringsinspektionens verksamhet uttagna avgifterna torde komma att nedgå väsentligt i samband med lönestegringarna. I detta sammanhang bör uppmärksammas, att avkastningen av fonden för professuren i försäkringsmatematik och matematisk statistik vid Stockholms högskola för närvarande icke på långt när täcker kostnaderna för den med fonden avsedda professuren. Fondens kapital utgjorde den 30 juni 1950 390 932 kronor 15 öre. Under budgetåret hade 8 316 kronor 80 öre måst tagas av kapitalet för att täcka utgifterna för professuren. Inom några få år komma tidigare fonderade räntemedel att helt vara förbrukade. Erinras må även, att nuvarande innehavaren av professuren uppnår pensionsåldern år 1958, varefter fonden jämväl kommer att belastas med pensionsutgifter. Då den försäkringsmatematiska professuren tillkom efter framställning från de försäkringsbolag, som erlägga avgifter till försäkringsinspektionens fond, och avsetts i sin helhet skola finansieras med sagda avgifter, bör enligt statskontorets mening nu tillgängliga reserverade medel i första hand utnyttjas för en konsolidering av den redan inrättade fonden.

Försäkringsinspektionen instämmer i allt väsentligt i de synpunkter, som kommit till uttryck i det av Svenska försäkringsbolags riksförbund åberopade kommittéförslaget, och tillstyrker livligt förbundets framställning såsom väl värd statsmakternas stöd. Den skisserade begränsningen av ämnesområdet till avtals-, associations- och skadeståndsrätt synes inspektionen i stort sett lämplig. Inspektionen vill dock ifrågasätta, huruvida icke den föreslagna professurens värde skulle ökas, om professuren kunde främja undervisningen även inom sådana delar av finansrätten, som äro av särskild betydelse för försäkringsväsendet och som icke torde kunna erhålla önskvärt utrymme vid undervisningen inom speciell privaträtt jämte finansrätt. Vidkommande den föreslagna professurens finansiering anser inspektionen det rimligt, att medel i begärd utsträckning anvisas från försäkringsinspektionens fond, särskilt som den för försäkringsbolagen gällande bidragssatsen synes tillräcklig tills vidare för att bestrida kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet.

Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet uttalar, att fakulteten i princip hälsar med tillfredsställelse varje åtgärd för understödjande av den juridiska forskningen. Fakulteten ställer sig emellertid tveksam inför åtgärder, vilka måste medföra att den enhetlighet, som hittills utmärkt de juridiska examina vid de olika juridiska fakulteterna och ämnenas fördelning inom dessa examina, kommer att rubbas. Fakulteten anser sig därför icke kunna tillstyrka, att försäkringsrätt göres till ett särskilt examensämne vid Stockholms högskola. Den föreslagna professuren bör därför enligt fakultetens mening få karaktären av forskningsprofessur. Fakulteten förut-sätter, att därest förslaget om professurens inrättande bifalles, fakulteten sättes i tillfälle att avgiva yttrande rörande professurens omfattning samt angående den undervisning och examination, som eventuellt böra åläggas blivande innehavare av professuren. — *Professor Ekelöf*, med vilken *professorerna Lindahl* och *Strahl* instämt, har till fakultetens protokoll anfört bl. a., att han icke för närvarande är beredd att taga ställning till frågan om den föreslagna professuren bör få karaktär av forskningsprofessur. Enligt hans mening vore det lyckligt, om innehavaren av professuren, utöver en del undervisning i försäkringsjuridik på högre stadium, hade att i viss omfattning lätta den arbetsbörda, som vid Stockholms högskola åvilas den professor i civilrätt, som fått civilrätt I på sin lott. — *Professor Sundberg* har till fakultetsprotokollet låtit anteckna, att han anser det kunna med fog ifrågasättas huruvida, med hänsyn till pågående snabba myntförsämring, det avsedda beloppet kommer att ens tillnärmelsevis förslå att trygga professurens fortbestånd under rimlig tid.

Juridiska fakulteten vid Lunds universitet anser det mycket lyckligt om den tilltänkta professuren kommer till stånd. Beträffande professurens karaktär och den blivande professorns tjänstgöringsskyldighet anses ytterligare utredning erforderlig. Enligt fakultetens mening bör professuren till väsentlig del få karaktären av forskningsprofessur. Vidare synes det fakulteten betänkligt att göra försäkringsrätt till ett särskilt examensämne.

Stats- och rättsvetenskapliga avdelningen vid Stockholms högskola, i vars yttrande *högskolans lärarråd* instämmer, tillstyrker livligt, att vid avdelningen inrättas en professur i försäkringsrätt med försäkringsavtalsrätten som centralt forskningsområde. Avdelningen understryker behovet av att genom en sådan professur vidga möjligheterna till vetenskaplig forskning inom ifrågasvarande rättsområde. Avdelningen förutsätter, att den senare beredes tillfälle att yttra sig över frågorna om gränserna för professurens ämnesområde m. m.

Styrelsen för Stockholms högskola tillstyrker bifall till den föreliggande framställningen och framhåller, att den utveckling, som ägt rum och alltså jämt pågår inom försäkringsväsendet, gör att det inom den föreslagna professurens ämnesområde kommer att rymmas ett flertal problem av betydelse för hela rättslivet och för olika samhällseliga funktioner. Att förslag icke tidigare från högskolans sida framlagts om inrättande av en dylik professur beror enligt styrelsen på att denna professur, ehuru i och för sig synnerligen önskvärd, ansetts böra stå tillbaka för ännu mer angelägna behov. — I anledning av vad som anförts av statskontoret framhåller styrelsen, att då jämväl kapitalbeloppet i den av Svenska försäkringsbolags riksförbund insamlade fonden vid behov skall få tagas i anspråk, man i allt fall för en avsevärd tid framåt synes kunna räkna med att professuren ej skall medföra några kostnader för statsverket. Vidare framhåller styrelsen bl. a., att medel ur försäkringsinspektionens fond icke utan vidare kunna tillföras fonden för professuren i försäkringsmatematik och matematisk statistik vid Stockholms högskola. För utnyttjande av medlen i försäkringsinspektionens fond erfordras nämligen samstämmigt beslut av statsmakterna och försäkringsbolagen.

Jämväl *kanslern för rikets universitet* vitsordar den betydelse, som den ifrågasatta professuren skulle äga, och anser sig därför i princip kunna tillstyrka, att professuren kommer till stånd. Universitetskanslern är icke beredd att för närvarande taga ställning till frågorna om gränserna för professurens ämnesomfattning m. m. men framhåller redan i detta sammanhang, att försäkringsrätten enligt hans mening icke bör göras till ett särskilt ordinarie examensämne vid Stockholms högskola och att professuren i hudsak torde böra få karaktär av forskningsprofessur. Universitetskanslern finner det tveksamt, om det avsedda beloppet av 950 000 kronor kommer att förslå för att säkerställa professurens fortbestånd under rimlig tid, särskilt i betraktande av professurens forskningsinriktning. En professur av sådan art torde nämligen kräva, att innehavaren erhåller biträde av vissa hjälpkrafter samt att specialbibliotek o. d. ställes till förfogande. De ekonomiska betänkligheterna bortfalla givetvis, framhåller universitetskanslern, om de bolag, som bidragit till uppkomsten av försäkringsinspektionens fond, ikläda sig förbindelse att för all framtid svara för professurens bestånd.

Departementschefen.

Inom försäkringsväsendet ha olika åtgärder vidtagits för att främja forskningen inom sådana områden, som äro av betydelse för försäkringsverksamheten. Såsom ett led häri har Svenska försäkringsbolags riksförbund föreslagit, att en professur i försäkringsrätt inrättas vid Stockholms högskola. Förslaget bygger på en utredning, som verkställdes av en inom försäkringsvärlden tillsatt kommitté under ordförandeskap av f. d. justitierådet Rudolf Eklund. Förbundet har framhållit, att den föreslagna professuren skulle vara av stort värde både för försäkringsverksamheten och för det allmänna. Vid remissbehandlingen av ärendet har betydelsen av professuren vitsordats såväl från universitets- och högskolehåll som av försäkringsinspektionen. Det torde sålunda få anses ådagalagt, att det är ett allmänt intresse att en professur i försäkringsrätt kommer till stånd, och jag delar uppfattningen att en sådan professur lämpligen bör förläggas till Stockholms högskola.

Beträffande finansieringen av den föreslagna professuren har Svenska försäkringsbolags riksförbund utgått från att statsmakterna i nuvarande statsfinansiella läge icke kunna väntas ikläda sig några ekonomiska förpliktelser för professuren i fråga. Förbundet har tänkt sig, att kostnaderna för densamma skola i första hand bestridas från avkastningen av två för ändamålet bildade fonder om sammanlagt 950 000 kronor. Den ena fonden skulle stå under statskontorets förvaltning och bildas genom överföring av 650 000 kronor från försäkringsinspektionens fond, vars behållning den 30 juni 1950 uppgick till över 708 000 kronor, utgörande överskott å försäkringsanstaltarnas bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet. Till denna disposition av medlen i försäkringsinspektionens fond har samtycke lämnats av samtliga de försäkringsanstalter, som nu ha att lämna bidrag till inspektionen. Den andra fonden skulle förvaltas av förbundet och komma till stånd genom insamling bland försäkringsbolagen av 300 000 kronor. Förbundet har hittills lyckats hopbringa sammanlagt 258 000 kronor och har goda förhoppningar att få in det felande beloppet. Därest avkastningen av de båda fonderna framdeles icke skulle förslå att bestrida kostnaderna för professuren, skall förbundet äga disponera erforderligt belopp av det hos förbundet avsatta kapitalet, såvida icke försäkringsbolagen efter hänvändelse från förbundet föredraga att tillskjuta ytterligare fondmedel eller på annat sätt fylla bristen. Skulle professuren av någon anledning indragas, skola de 650 000 kronorna återgå till försäkringsinspektionens fond och de 300 000 kronorna eller vad därav kan återstå till bolagen.

Även om jag finner det önskvärt, att en professur i försäkringsrätt inrättas, kan det nu icke komma i fråga, att statsverket påtager sig några utgifter för den ifrågasatta professuren. Vad Svenska försäkringsbolags riksförbund i sin skrivelse anfört rörande finansieringen av professuren synes mig emellertid innefatta tillräcklig säkerhet för att statsverket icke behöver vidkännas några utgifter för densamma. Det kan visserligen, såsom i några

remissyttranden framhållits, befaras att de avsedda fonderna icke komma att vara till fyllest för att i all framtid täcka de för professuren uppkommande kostnaderna. Då emellertid förbundet i sin framställning uttryckligen utgår från att staten icke vill påtaga sig några ekonomiska förpliktelser, synes det kunna förutsättas att förbundet kommer att sörja för att statsverket icke utan särskilt åtagande får några utgifter i anledning av professuren. Till utgifter för denna räknar jag härvid icke blott kostnader för avlöning och pension till professurens innehavare utan även kostnader för facklitteratur, hjälpkrafter m. m., varav Kungl. Maj:t finner behov föreligga. Under nu angivna förhållanden anser jag mig kunna tillstyrka förbundets finansieringsförslag, vilket bör underställas riksdagen.

Vad särskilt angår den föreslagna avsättningen av 650 000 kronor från försäkringsinspektionens fond vill jag framhålla, att minskningen av behållningen i inspektionens fond icke kan medföra några förluster för statsverket, enär möjlighet finnes för Kungl. Maj:t att i fall av behov höja det bidrag, som försäkringsanstalterna ha att erlægga till inspektionen. Om Svenska försäkringsbolags riksförbund icke lyckas insamla den avsedda fonden av 300 000 kronor, bör någon överföring av medel från försäkringsinspektionens fond icke komma till stånd. Skulle den föreslagna professuren senare av någon anledning indragas, torde de 650 000 kronorna få återgå till sistnämnda fond.

Med den ståndpunkt, som jag sålunda intagit, finnes icke anledning att i detta sammanhang närmare ingå på vad statskontoret anført rörande professuren i försäkringsmatematik och matematisk statistik vid Stockholms högskola. Jag vill här blott framhålla, dels att det synes mig vara till större gagn för det allmänna att antaga Försäkringsbolagens riksförbunds anbud än att följa statskontorets linje, dels ock att försäkringsbolagen icke åtagit sig att avsätta några ytterligare medel till professuren i försäkringsmatematik och matematisk statistik.

I fråga om den närmare utformningen av ämnesområdet för den föreslagna professuren i försäkringsrätt, innehavarens undervisningsskyldighet m. m. ha i viss utsträckning skilda uppfattningar kommit till uttryck bland dem, som avgivit yttrande i ärendet. Beträffande dessa frågor tillkommer det icke mig att göra några närmare uttalanden, utan desamma torde få prövas senare på föredragning av chefen för ecklesiastikdepartementet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att av försäkringsinspektionens fond ett belopp av 650 000 kronor må avsättas till en av statskontoret förvaltd fond, vars avkastning tillsammans med avkastningen och, i fall av behov, kapitalet av en av Svenska försäkringsbolags riksförbund insamlad och förvaltd fond å 300 000 kronor skall användas till att upprätta och underhålla en professur i försäkringsrätt vid Stockholms högskola.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter
biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen,
att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll
utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bengt Nordell.